

پایش بازار انرژی

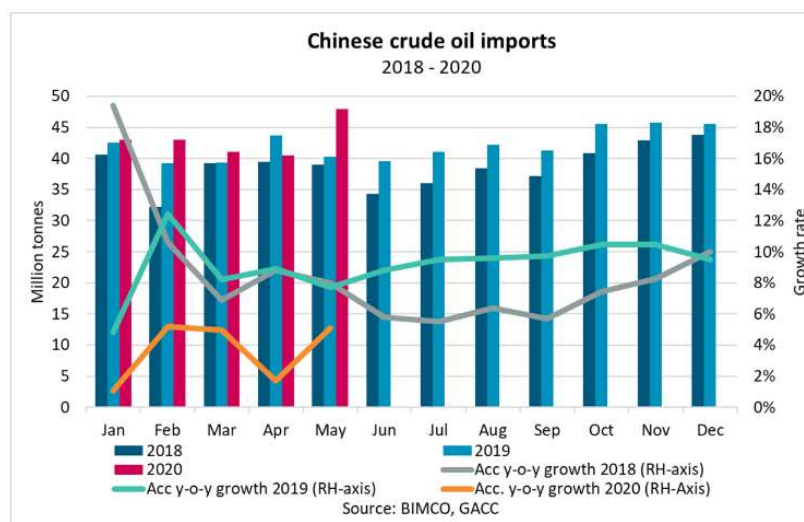
پویایی های بازار

قیمت نفت، نوسانات ناشی از وضعیت بازار را به همراه خود دارد. در روز جمعه برنت به ۳۷.۹۲ دلار هر بشکه بازگشت و نفت خام وست تگزاس اینترمدییت نیز به ۳۵.۶۳ دلار کاهش یافت. از دلایل آن می توان به آشوب های ناشی از مرگ جرج فلویید در آمریکا، بالا رفتن تعداد کسانی که از بیمه بیکاری در آمریکا استفاده می کنند، و کاهش شدت باز شدن کسب و کارها و نگرانی از موج دوم ویروس کرونا اشاره داشت.

تفسیر هفته

۱- کنفرانس توسعه و تجارت ملل متحد (آنکتاد) در گزارش خود نشان داده است که در ۲۰۲۰ بصورت کلی تجارت جهانی ۲۰ درصد کمتر از ۲۰۱۹ خواهد بود. مدیر تجارت بین المللی آنکتاد پیش بینی می کند که عدم قطعیت ها در نیمه دوم سال ۲۰۲۰ همچنان قابل توجه است. بازار سهام در روز جمعه ۲۳ خرداد ۱۳۹۹ با کاهش ۱۸۶۰ واحدی شاخص داوجونز یعنی سقوط ۷ درصدی در نیویورک روبرو شد. وضعیت داخلی آمریکا در پس از کشته شدن جرج فلویید و اعتراضات وسیع در آمریکا، و نگرانی از موج دوم شیوع کرونا از جمله عوامل سقوط بازار سهام است. این کاهش ناگهانی تاثیر منفی بر روی بورس های کشورهای آسیایی داشت و همه آنها در بعدازظهر جمعه با کاهش عدد شاخص روبرو شدند. در انگلستان گزارش نشان دهنده آن است که در دوره مارس و آوریل ۲۰۲۰ اقتصاد انگلستان یک چهارم کوچکتر شده است. نگرانی در مورد گسترش مجدد ویروس کرونا بخش های مختلف بخصوص انرژی را تحت تاثیر قرار داده است. در همین حال یک اقتصاددان در دویچه بانک معتقد است که اقتصاد چین بهبود چشمگیری در ماه های آینده داشته و به رشد قابل توجهی خواهد رسید. او پیش بینی می کند که در سه ماهه دوم ۲۰۲۰ در زمانی که اقتصاد اکثر کشورها از بیماری کووید-۱۹ آسیب دیده اند، چین رشدی برابر با ۵ تا ۶ درصد مثبت را نسبت به سه ماه اول چین تجربه کند. مطابق گزارش دولت چین تقاضای داخلی در این کشور کاملا بهبود یافته است.

۲- واردات نفت چین در ماه مه افزایش فوق العاده ای نشان می دهد. در مه ۲۰۲۰ واردات نفت چین ۴۸ میلیون تن بوده که درمقایسه با ماه مه ۲۰۱۹، ۲۰ درصد افزایش نشان می دهد. شرکت های چینی از فرصت اختلاف نظر مابین اوپک و متحدانش، افزایش بیش از حد تولید عربستان، و پایین آمدن قیمت نفت استفاده کرده و واردات نفت را افزایش دادند. قیمت حمل نفت خام توسط نفتکشها نیز در همین مدت افزایش قابل توجهی پیدا کرد. بعنوان مثال قیمت اجاره یک نفتکش متوسط از ۳۳ هزار و ۵۰۰ دلار در ۶ مارس به ۲۷۹ هزار دلار در هفته بعد مابین خلیج فارس و بنادر چین بالارفت. شکل زیر واردات نفت مابین ۲۰۱۸ تا ۲۰۲۰ را نشان می دهد.

۳- در همین حال گزارش رویترز نشان می دهد که علیرغم تحریم های یک جانبه آمریکا علیه ونزوئلا، چین در ۲۰۱۹ توانسته است مقادیر معتناهی از نفت خام از ونزوئلا وارد کند. تا قبل از آن اکثریت نفت خام در ونزوئلا توسط شرکت های آمریکایی تولید شده و توسط پالایشگاه های آمریکایی خریداری می شد. در نیمه اول ۲۰۱۹، چین بصورت متوسط روزانه ۳۵۰ هزار بشکه نفت از ونزوئلا وارد کرده است. با تهدیدات مکرر آمریکا، در نیمه دوم ۲۰۱۹ به تدریج از برداشت نفت ونزوئلا توسط شرکت ملی نفت چین (سی ان پی سی) کم شده و به صفر رسید. اما بخش بین المللی شرکت روس نفت که در سوئیس ثبت شده، نفت خام ونزوئلا را خریداری و تا نزدیکی چین حمل می کند. مبدا نفت بار شده به مالزی تبدیل شده و وارد بندر شانگهای می گردد. از این روش در نیمه دوم ۲۰۱۹ حدود ۲۰ میلیون بشکه نفت دیگر از ونزوئلا به چین منتقل شده است.

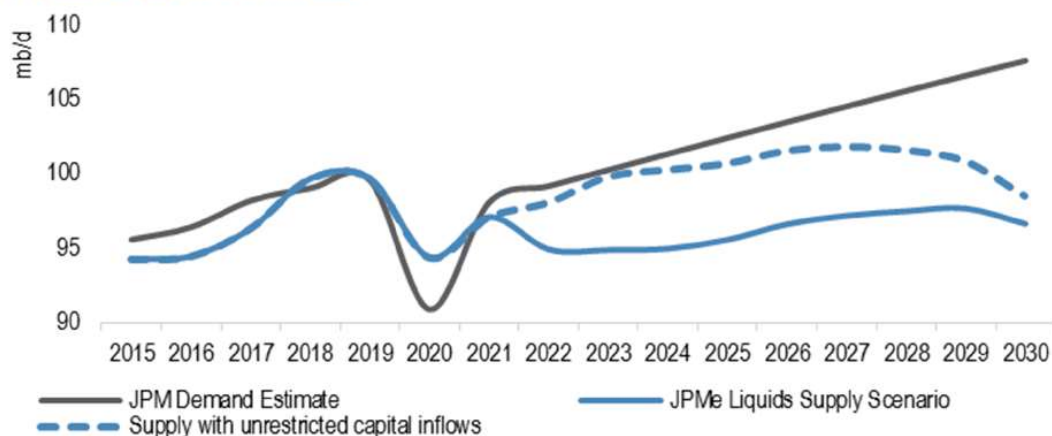
۴- ذخیره و نگهداری نفت و فرآورده در دریاها فروکش کرد. در ماه مه بیشترین مقدار کشتیهای بدون حرکت در دریا ثبت شده بود که نفت تولیدی ماه های مارس و آوریل به مقدار ۲۹۰ میلیون بشکه در آنها نگهداری می شدند. در آن زمان از تقاضای جهانی ۳۰ درصد کاسته شده و مخازن زمینی نیز پر شده بود. در همان زمان ۱۷۰ نفتکش نیز ۷۴ میلیون بشکه فرآورده نگهداری میکردند. در همین حال ذخایر نفتی ایالات متحده بشدت مجددا افزایش یافت و در هفته گذشته مقدار نفتی که در انبارهای آمریکا نگهداری می شد به رقم ۲.۱ میلیارد بشکه رسید. بخشی از آن بخاطر واردات از خارج از آمریکا بخصوص از مبداء عربستان سعودی بود.

۵- در منطقه خاورمیانه تلاش برای توسعه بنادر بارگیری و بیشتر کردن ظرفیت حمل و نقل نفت و گاز شدت گرفته است. عربستان سعودی در حال اتمام مجموعه صنایع دریایی و بنادر بارگیری نفت و گاز ملک سلمان در منطقه راس الخیر در خلیج فارس است. فعالیت هایی مانند کشتی سازی،

- ساخت دکل های حفاری، و تامین ابزارها و وسائل برای حفاری فراساحل در این مجموعه انجام می شود. شرکت های هیوندای و لمپزل در این پروژه ۵ میلیارد دلار سرمایه گذاری کرده اند.
- ۶- شرکت نفت قطر برنامه ای ۱۹ میلیارد دلاری برای ساخت وسائط دریایی مخصوص حمل گاز طبیعی مایع شده (ال ان جی) در حال انجام دارد. قطر بدنبال آن است که بزرگترین تولید کننده و صادرکننده ال ان جی شود. سه شرکت هیوندایی، داوو، و سامسونگ در این پروژه با قطر همکاری می کنند. قطر بدنبال آن است که تولید سالانه خود را از ۷۷.۵ میلیون تن در حال حاضر، به ۱۲۶ میلیون تن در ۲۰۲۸ افزایش دهد. در این رابطه یک مگا پروژه دیگر با هزینه ۲۰ میلیارد دلار در رابطه با گاز گنبد شمالی (منبع مشترک با پارس جنوبی) را در حال اجرا دارد. شاید استفاده ایران از ظرفیت نفتکش های متعلق به شرکت ملی نفتکش ایران جهت ارسال محموله های فرآورده به ونزوئلا در سرعت گرفتن این رقابت سهم داشته باشد.
- ۷- مدیر شرکت کونکوفیلیپس، بزرگترین شرکت خصوصی تولید کننده نفت و گاز می گوید که باور نمی کرد قیمت نفت به این زودی در آمریکا به این اندازه بالا رود. در ماه آوریل قیمت نفت وست تگزاس اینترمدییت به منهای ۳۸ دلار هر بشکه رسید. اما حالا قیمت این نفت نزدیک به ۳۵ دلار است.
- ۸- سهم عربستان سعودی از بازار جهانی نفت در این روزها از همیشه بیشتر شده است. در حالیکه سرمایه گذاری در توسعه میادین نفتی و اکتشاف و تولید در سایه ویروس کرونا و پایین آمدن قیمت نفت هر روز کمتر می شود، عربستان سعودی ظرفیت تولید خود را بیشتر کرده و سهم بازار بیشتری را از آن خود می کند. بنابر گزارش بانک آمریکایی جی پی مورگان، علیرغم پایین آمدن قیمت نفت در ماه های اخیر، پیش بینی می شود که قیمت نفت در ۲ سال آینده به ۶۰ دلار هر بشکه برای نفت برنت برسد. قیمت این نوع نفت در آوریل سال جاری ۱۶ دلار هر بشکه بود. این بانک پیش بینی کرده که تقاضای نفت برای سال ۲۰۲۰، ۹۱ میلیون بشکه در روز بیشتر نباشد. این مقدار ۹ میلیون بشکه کمتر از سناریوهای دیگر اندیشکده های انرژی برای ۲۰۲۰ بوده است. حدس زده می شود در نوامبر ۲۰۲۱ تقاضا به سطح قبلی خود یعنی ۱۰۰ میلیون بشکه در روز برسد. در این میان، کم شدن سرمایه گذاری در بخش انرژی که به زعم بانک مورگان حداقل ۶۲۵ میلیارد دلار کمتر خواهد بود، به همراه بسته شدن برخی از حوزه های نفتی در نقاط مختلف جهان باعث خواهد شد ۵ میلیون بشکه در روز از عرضه نفت در سالهای ۲۰۲۰ تا ۲۰۲۵ کاسته شود. پس تنها مناطقی که هزینه تولید نفت در آن ها ارزان است و یا ابزار لازم برای سرمایه گذاری بیشتر را دارند، در این رقابت می توانند بازار را تسخیر نمایند. در مورد نفت شیل با توجه به هزینه بیشتر تولید آن نسبت به نفت های متعارف، بانک مورگان پیش بینی می کند که مجموع تولید نفت شیل از ۱۰.۹ میلیون بشکه در روز در ۲۰۲۰ به ۱۱ میلیون بشکه در ۲۰۳۰ ارتقا پیدا نماید. تا قبل از مسئله کرونا برخی

سناریوها حاکی از آن بود که تولید نفت شیل به ۱۷ میلیون بشکه در روز در ۲۰۳۰ می‌رسد. اوپک می‌تواند از این شکاف استفاده کرده و با بالابردن تولید خود هم سهم بازار خود را بیشتر کرده و هم کسر بودجه را کمتر و کمتر نماید. مطابق گزارش جی پی مورگان، اگر قیمت نفت به ۶۰ دلار هر بشکه برسد، کشورهای اوپک کسری بودجه نخواهند داشت. سهم اوپک در بازار نفت در ۲۰۱۶، ۳۹ درصد بود. در ۲۰۲۰ این سهم به ۳۳ درصد می‌رسد. در صورت استفاده از این فرصت، سهم اوپک از ابزار جهانی نفت به ۴۰ درصد در ۲۰۲۵ می‌رسد. عربستان سعودی بدنبال استفاده از این موقعیت است تا سهم بازار را از ۱۱.۶ درصد در ۲۰۱۶ به ۱۵ درصد در ۲۰۲۵ برساند. شکل زیر پیش بینی مورگان را نشان می‌دهد.

Figure 9: Updated JPM supply/demand scenario: 3mb/d of oil demand is set to be permanently removed this decade vs. > 5mb/d of supply lost over the next five years. We expect this shortfall to be recovered in the second half of the decade as oil prices move higher, inducing fresh capital back into the industry, albeit too late: the compounded 'underspend' (JPMe \$625bn) will be too big to deliver S/D parity until 2030.

Source: J.P. Morgan estimates.